

Психологічний аналіз особистості обдарованих дітей

1. Відчуття невдоволення собою. Обдаровані діти дуже критично ставляться до власних досягнень, часто незадоволені досягнутим. Звідси – відчуття власної неадекватності та низька самооцінка.

2. Нереалістичні цілі. Часто діти ставлять перед собою завищені ЦІЛІ. Не маючи інколи можливості досягти їх, переживають негативні емоції. Водночас потяг до найважчого і є силою, яка приводить до високих результатів.

3. Надмірна вразливість. Тільки обдаровані діти більш чутливі до сенсорних стимулів, вони мають схильність до критичного ставлення не тільки до себе, а й до оточення. Обдаровані діти дуже вразливі, істотно сприймають різкі слова як прояв неприйняття себе оточуючими.

4. Потреба в увазі. Через свою природну цікавість та потяг до пізнання обдаровані діти часто монополізують увагу вчителів, батьків та інших дорослих. Однолітків це може дуже дратувати.

5. Нетерпимість. Обдаровані діти часом погано ставляться до дітей, що стоять нижче за них в інтелектуальному розвитку; неуважні до школи, до оточуючих, нетерплячі, коли інші щось не розуміють, тощо

.

Соціальні та індивідуально-психологічні особливості обдарованих дітей

Поняття обдарованість у пересічної людини асоціюється з поняттям «високий інтелект». Постає питання: «Чому у дітей з високим інтелектом виникають проблеми, яких не мають їхні «нормальні однолітки»?

Психологи вважають, що інтелектуально обдаровані діти мають цілу низку проблем:

1. Неприязнь до школи, їм не цікаво вчитися, оскільки подобаються складні ігри і не викликають інтересу ті, якими цікавляться їхні однолітки. Через це обдарована дитина може опинитися в ізоляції, закритися від інших.

2. Нооконформізм. Обдаровані діти відкидають стандартні вимоги. Особливо, якщо ці вимоги суперечать їхнім інтересам або здаються безглуздими.

3. Розбіжність між фізичним, інтелектуальним та соціальним розвитком. Обдаровані діти із більшим задоволенням спілкуються з дітьми старшого віку. Оскільки ж вони поступаються у фізичному розвитку, то їм складно стати неформальними лідерами

Що ж є причиною того, що обдаровані діти не можуть реалізувати свої здібності?

Психологи виділили чотири причини:

- ✓ сенсорні недоліки, як-от сліпота чи глухота;
- ✓ погане викладання та недосконалі навчальні програми, що не відповідають запитам обдарованих дітей;
- ✓ соціальні корені: у сім'ях з низькими запитами розвиток дітей не стимулюється їхнім оточенням, тому вони не схильні цінувати значення освіти;
- ✓ психологічні передумови, що заважають реалізації здібностей. Корені їх найчастіше закладаються в сім'ях. Батькам необхідні знання та навички, які дозволяють забезпечити розвиток їхніх обдарованих дітей

Дуже важливо, щоб батьки таких дітей чітко усвідомлювали: правильне сімейне виховання є основою гарної освіти. Багато батьків не справляються зі своїм завданням, бо не можуть знайти підхід до дитини. Часто вони завищують свої вимоги до неї. Наприклад, вважають, що соціальні здібності дитини мають бути такими ж високими, як розумові, інакше кажучи, неординарні розумові здібності дитини часто вводять батьків в оману, і вони втрачають почуття міри, починають формувати розвиток цих здібностей.

Дехто з батьків дивиться на свою обдаровану дитину, як на засіб досягнення особистих амбіцій або компенсацію нереалізованих мрій. Такі батьки досить слабо уявляють собі особливості дитячого розвитку.

Дуже важливим є багаторічний процес постійного спілкування з однолітками, оскільки „нормальна” сім'я, домівка відіграють важливу роль у формуванні стабільної, позитивної Я-концепції. На жаль, багато хто з батьків відводить обдарованій дитині місце „улюбленця” сім'ї. А це погано впливає як на саму дитину, так і на її братів та сестер. У деяких сім'ях не приховують від дітей сімейні конфлікти. Це також негативно позначається на емоційному розвитку дитини. Ще одна сфера, де батькам слід виявляти стриманість - це бесіди з педагогами. Часто батьки ідентифікують себе з дітьми і критику дітей сприймають на свій рахунок. Коли вчитель скаржиться на погане навчання або поведінку дитини, батьки відчують свою провину і відповідають, що винні вони. За почуттям вини йде гнів, а гнів цей буде вилито на дитину: вона стає винною за ті почуття, що їх пережили батьки. Спроби розібратися у проблемі без зайвих емоцій допоможуть більше, аніж сварки та нотації. Розумні межі поведінки дають дітям відчуття захищеності, знижують нервові напруження і попереджують агресивність. Отже, можна зробити висновок, що як вчителі, так і батьки повинні напрацьовувати адекватну я-концепцію, високі соціальні здібності, це в свою чергу дасть можливість розвинути здібностям і сприятиме їх реалізації.

Пам'ятка
«Планування роботи з обдарованими дітьми»

- 1. Створити інформаційний банк даних "Обдарованість"*
- 2. Розробити систему адресної підтримки обдарованих дітей, які є переможцями всеукраїнських олімпіад, конкурсів, турнірів.*
- 3. Систематизація матеріалів періодичних видань із проблеми дитячої обдарованості.*
- 4. Проведення проблемних та навчальних семінарів з метою систематичного підвищення майстерності вчителів, які працюють з обдарованими дітьми.*
- 5. Організація і проведення предметних олімпіад, практичних конференцій, конкурсів*
- 6. Впровадження спецкурсів у системі факультативних занять із врахуванням індивідуальних здібностей обдарованих дітей.*
- 7. Підготовка до друку методичних рекомендацій, розроблених вчителями, які працюють з обдарованими дітьми в системі факультативних занять.*
- 8. Організація і проведення творчих звітів за результатами роботи факультативів, предметних гуртків.*
- 9. Організація постійно діючого семінару для класних керівників "Обдаровані діти в умовах масової школи" із залученням лікаря, психолога.*
- 10. Забезпечення участі обдарованих дітей у міських, обласних, республіканських конкурсах різного напрямку.*
- 11. Розробка системи діагностики рівня професійної компетенції вчителів, які працюють з обдарованими дітьми*

12. *Забезпечення психолого-педагогічної допомоги батькам обдарованих дітей.*

13. *Обговорення проблем організації роботи з обдарованими дітьми і визначення подальших перспектив на педраді (засіданні науково-методичної ради, засіданнях методичних об'єднань).*

14. *Розробка пам'яток, алгоритмів для обдарованих дітей, методик самостійної дослідницької діяльності.*

15. *Узагальнення досвіду "Організація роботи з обдарованими дітьми":*

- *психолого-педагогічні основи змісту роботи з обдарованими дітьми;*
- *що таке обдарованість;*
- *інформаційний бюлетень про новинки психолого-педагогічної літератури з даної проблеми;*
- *перспективи роботи з обдарованими дітьми.*

16. *Організація творчих звітів учителів, які працюють з обдарованими дітьми за напрямками:*

- *гуманітарний;*
- *фізико-математичний;*
- *природничий.*